

Franckesche Stiftungen zu Halle

**Pisně Duchownj Ewangelistské/ opět znowu prehlednuté/
zprawené a shromázděné: y také mnohé wnowě složené/
z gruntu a základu Pjsem swatch: Kecti a k ...**

[Ivančice], 1564

O Stawu Manželském

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

[urn:nbn:de:gbv:ha33-1-228805](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:gbv:ha33-1-228805)

O Stawu

gměno, neb y naswětě dědictwí
hogně: * Negsaut swobodných nic
blaženěgšj/gimž sliben dje y mįsto
nazdech Páne slawněgšj: R°
Synowě y Služebnjcy/Otcowě
Matky a mnozý pomocnjcy/samě
to Krystus wtworzuge/ když zaslí-
buge/ stokrát wjc dāti než se pro-
něg stracuge. Protož magjce
tyto gystory/ snažtez se ostřjhati du-
cha těla čistoty: * Ať se obě ničjmž
nezprzňuje/ ale Bohu k službě ge-
ho snažně obětuge: R° Neboť ged
no bezdruheho/ čistota těla bezdu-
cha horliweho/ Pánu Krystu se ne-
libj/ genž srdce wídj/ gať kdo své
žádošti duchem geho řjđj. Což
se bezpráce wěrně neděge/ neb kdož
koli se prokrálowstwí Boží zdězu-

ge: * Máť tělo duchu wodobrém
odporně/ swět y wonutánj šabelská
toť gest spolu sworně: R° Nadtjm
nadwšjm wítěziti/ bezposstwrny
sintedlně se wždy blížiti/ k tomu cy-
li radostnému/ wětu slawnému/
tomu gest možné kdož ten dar má
saměmu.

O Kryste genžs od Otce
moc přigal/ aby wěrně audy Cyr-
kwe gaťž ráčjs darowal: * Ne-
buš wkrácena twá prawice/ ozd-
bügž Syny, chotě své, dary swy
mi wjce: R° Zmocňüg sylau du-
cha swěho/ ať sine y wtom bogi šd-
ce wdatneho/ zde wždy wěrně pra-
cugeme/ a wítězíme/ potom se ste-
bau wnebesých weseljme. Amen.

O Stawu Kanšesckém od samého Boha w Xági zřizeném

D ij.

Těto chwile wšickni mįle hlasy gasnými: C v.

Laly swými weselými
nynj zpjwegme: * Pánu Bohu gedinė-
mu/ chwálu wzdáwegme: R° Zgeho
weliké milosti/ kterauž z své wýsošti/ rá-
čil gest zgewiti. Žeť gest přišla/ a
nás došla swadba Beránta: * Wnjž
Naděge, se zgewuge/ k spasenj čaka: R°
Neboť se Chot připrawila/ kteráž ho
čekala/ byť se snjm spogila. Toho
přiklad gest wřázán/ swatě znamenj:
* Osob wěrných a pobožných/ wgedno
spogenj: R° Krysta a Cyrkwe wčast-
ných/ ctně a rádne sešlych/ a Boha mi-

lowných. **A** Kdež gest přednj k Bohu zření a kgeho zpráve: **V** mysl přimý a poddany svých starších radde: **R°** Wdobrowolném powolenj/pro Bohu slaužení/a hřích i w zbawenj. **S**mlauwa řádná, y počestná mezy manžely: **S**lib věrnosti k nerozdílnosti potvrzený: **R°** Whodněm a ctněm pogimánj/gestí pravdy Krysta/y Cyrkwe znamenj. **K**oznámenj y křwědectwj swadba strogena: **K**dež Krystus Pán/a snjm též Panna matka byla: **R°** Také gego Vědlnjcy/y ctnj hodownjcy/wěrnj službnjcy. **T**e Swadby Pán poswětil sám/skutkem předivným: Nedostatek přišlý zmatek/otem milostným: **R°** Spatřiw řdyž gego čas přišel/hned w swé mocy wysšel/pomoc hognau nassel. **K**ázal prostau staudwe woddau/cele dowrchu: **N**aplñiti a donesti hosti přednjmu: **R°** By toho wjna kóstowal/a swědectwj wydal/moc Krystowu poznal. **A** tu čas byl gatž wyslowil matce Krystus Pán: **B**oží sláwy hodné chwały/aby gi ten sám: **R°** Měl genž owšsecky pečuge/chudě opatruge/sám wšseho čas znage. **W**tom buš wěrných a poslušných pewně dauffanj **Ž**et opatřj a obdarj y řhodowanj: **R°** Žde w swé Cyrkwi zřizenému/potom y křwědnému/w nebi přestlawněmu.

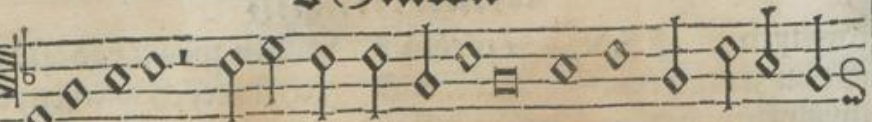
Elas buš slyšanj/a zwuř

wydan zpěwu radosti: **W** Božích stáncých w wěrných syných/smnohau wděčnosti: **R°** W Pánu Bohu Spasyteli/prawdy činiteli/y oznamiteli. **Ž**et dočkati/dal dogiti toho wesfele: **V**častnjcy milownjcy wěrnj manžele: **R°** Byř byli swatě znamenj/hody hodownjcy/zgewně oznámenj. **C**yrkwe domu/wjry stolu/črmj naděge: **R**ádu ctnosti počestnosti/wšsem gdaucym wnebe: **R°** Kamž Krystus Cyrkew má wzyti/wědně tam snj byti/vřěšeni mjeti.

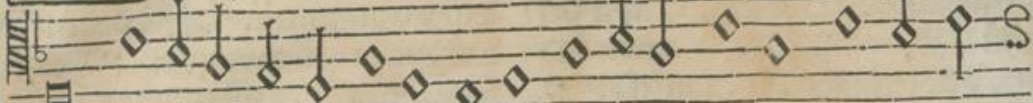
A Swálu wzdegne a zpěwegne/Bohu radostně: **W**děčnost magje/zpomjmagje/naněg wesfele: **R°** Nageho wtom dobrodjnj/kterěz činj swými/sewšse mi wěrnými. **P**rosýce a žádagjce Boha zamilost: **A**by wěrným dal swým milým/manželům swattost: **R°** Wtom swé w Krystu požehnánj/w wšře w milowanj křwědnému spasenj. **A**čby spolu měli pravdu Páně swattosti: **W**jru milost/stud,poctiwoř/wne rozdlnosti: **R°** A wtom Pánu wždy slaužjce/došli vřěšeni/řdež swata Trogice.

Deyž to Pane řet žádáme/wšsechněm Křestánům: **A**čby hodně y šlechetně wšsedšse zde w twůg dům: **R°** Dwšře ře ostřěhali/twau wůli řonali/žiwot wěcný wzali. Amen.

o Stawu

Es selme se/ spo lu Křestane milj/wšickni Křysta milow-

nj/ žeť geg máme že ni cha/bezposstwrny a hřjcha/oni gest wěr-

ných v tē cha.

Kterýž sstaupiw/ knám snebe-
ských wšostj/ gsa Bůh wždy od-
wěčnosti/ Pán nebestý y zemský/
wšfel gest wžiwoť Panenský/ byť
byť Spasitel lidský. Gehožto
gest/ Chot milá Cyrkw swatých/
počet wšech wywolēných/ zaniž
dal se sameho/ očistil odkazdeho/
hřjcha y bludu zleho. Tuť on
sobě zmiłosti sám wywolil/ wwiře
swě zasnaužil/ řdyž poslal Posly
swě knj/ byť čimli sinlauwu snj/ ož
námenau Čtenjm gj. Oně se se-
wšim/ zmiłosti swě gj oddal/ a w
spoleť swúg gj přigal/ lásku opa-
trowánj/ nedjnost zastáwánj/ zasl
bil bezpřestánj. Cyrkw wěr-
ných/ geť se tež oddala/ wewšsem
wěrnost slybila/ přinēm wždy cele
stati/ poddané poslauchati/ slow
geho ostřjhati. Tak aby gj/ ni-
řdā milegšj nebyl/ byť pať Kral y
Cysař byl/ y cožkoli naswětē/ w
tomto časnem žiwotē/ toť wšse o
paustj protē.

Čteto prawdy Křysta sCyr-
kwj spogenj/ giste prawe znamenj

gsauť Manžele wěrjcy/ w Křystu
wCyrkw bydljcy/ wmiłosti trwa-
gjcy. Přitěchť samých/ Man-
želstwj swatē bywā/ w nichž Křy-
stus tak přebýwā/ oni wnēm zalo-
ženi/ stogjc wgeho naučenj/ budauť
wěcnē spaseňi.

Swadby hody/ y weselē
přjssušně/ negsauť wěrjcy m hřjssně
takē přjklad mnohých máme/ zw-
lāssē řdyž Pissina čtāme/ čāsto w-
nich nalezāme. Žeť sau takē/ y
Swatj to mjawali/ swadby hody
strogili/ Abraham, Izāf, Jācob/
Jozeff, Tobias y Job/ ginych wjc
mnoho osob. A wšak proto/
tjm Boha nehnēwali/ řdyž swatē
hodowali/ warugjc se obžerstwj/
mrzuteho opilstw/ hřjchūw wšse-
ho sšeredstw. Což y nám wšsem
Pán Křystus přikazuje/ ř střzwo-
sti ponauťage/ řka, pilni sebe buďte
ředcy neobtěžugre/ wšech hřjchūw
se warugte. Protož wšickni/
my hodownjcy milj/ budmēž ctňj
a střzliwj/ řecti Křystu ženichu/ a-
bychom wšli hřjchu/ y lidšeho po-
směchu. Středmost mjmnost/
poctiwost zachowegme/ mrawū
ctných ostřjhegme/ Panu se tak lj-
bjce/ hotowj wždycty bojce/ zswad

by ho čekagice. **O**ne má byti/
wssem stawim neymilegšij/ wsed-
cých sam neypředněgšij/ Pannám,
wodowám manželům/ dětem, mlá-
dencům, wodowcům/ Babkám y
starým Otcům. **N**ebě bezného
žádně wswětě weselě/ Bohu ne-
bywá milě/ nechť se gať koliwěk
stěw/ aneb odewssech chwálj/ mno-
hěť od Boha vzdálj. **A**le kdez
on/ wsedcých swých přibyteť má/
tu radost prawá bywá/ neb w Kry-
stu hodowati/ geť w něm se rado-
wati/ wwjře ostřihati. **T**ať w
něm každá/ duše swau rozkoš mi-
wá/ když ho sřeze wjeu zná/ a so-
bě ho zwoluge/ genu se podklo-
ge/ ctnostmi se ozdobuge. **W**tě
když trwá/ a wůli geho činj/ oně se
wslibjch neměnj/ plně ge zmiľosti
swě/ každe tě duši wěrně/ zde tať
wslawě wěcně.

Před oddáwaním

O Otce náš genž sy wšebe: **A** wšij.

Twořiteli Pane
neywyššij/ stwo-
řils člověka w Rá-
gi twor neykrá-
šij/ sobě neymileg-
šij/ a chťe lid roz-
množiti/ oddals
gegť manželskwj. **A**le když slo-
wo twě opustil/ ě dablowně wůli,
welmi těžce shřessil/ hned smrti za-
slaužil/ ěterauž nawossecky wwedl/
y sam z Ráge musyl. **W**šak ty
nadjm gša ľtostiwj/ nezmenils

proto swěho vloženi/ přiliďstěm
spasenj/ tos přimnobyh vřázal/
daw gim zaslubenj. **O** Krystu
gehož sau čekali/ a w Manželskwj
swěm řádně žiwj byli/ tobě se ľbili
wěrnj sauce pwssem se slowem twj
řjdiľi. **A**ž splněno což zaslubil
Bůh/ když ženy symě pronáš těžky
neduh/ byť zaplatilo dluh/ zgewe-
no geť naswětě/ wsmrtedlněm ži-
wotě. **W**němž se stalo/ diwně
znameni/ Ženicha snebe Uewěstě
zgewenj/ ědiwněmu spogenj/ aby
Bůh zde měl slidmi nazemi bydle-
nj. **K**dyž tať snami Syn Bo-
žj spogen/ hned whněwě swěm O-
tec cele vřogen/ a progeho miľost
přigal nás mje wgeho předrahau
wčastnost. **S**wadbu Synu swě-
mu včiniľ/ y sřeze smławu nás
ěněmu připogil/ wgedno tělo spo-
gil/ a Krysta nadswau Cyřkwj/
zahlawu postavil. **N**ěbychom
geg zachotě mēli/ wěrně saměmu
dosmrti slaužili/ poněm wždy tau-
žili/ a potom wvěcnosti/ byli snjm
wradosti. **T**oho přiklad wtom-
to žiwotě/ manžele wěrnj byďljcy
wčistotě/ swědomj gistotě/ řádně
sobě oddanj/ y wtom potwrzenj.
Kterjž nasmlawu pamatugi/
Bohu y sobě wždy wěrnost cho-
wagi/ osebe pečugi/ ďjťy řádně zplo-
zene/ ctnostem wywěugi.

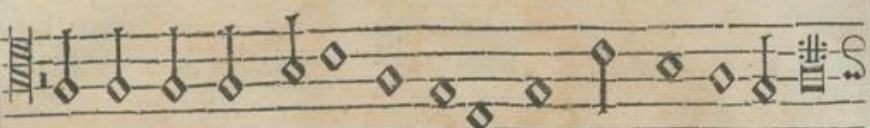
O Bože prosyme tě nynj/
zapřjtomně genž wstupuji wman-
želskwj/ deýž zmiľostdenstwj/ gim
w Krystu swatau hodnost/ y swě-
poswěcenj. **P**otwrďž gich slo-
wem mocy twě/ woddanj řádněm

D
ij.

o Stawu

wsmławu wě gich manželské/ strze
poselstwí swé/ ač Krysta s Chotj
Cyřkwe gsau znamení swaté.
Přijmiz ge wlos wšech manže
lůw swých/ wěrných, pobožných,
řádných y poctiwých/ Krystem o
čištěných/ byt snimi potom přisli
dopřibytí wěčných. Amen.

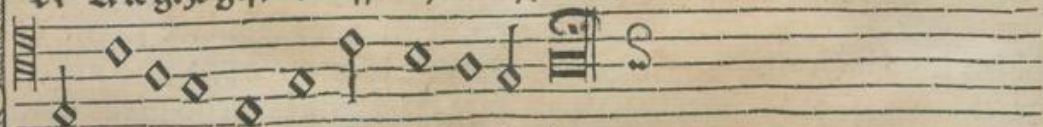
D
iiij.

Rozpěwúgmez wtomto wesselj/ Stawu man žel steho:
Kterýž byl w Božské zlořečenj/ od pá du Ragsteho:

R° Ale giž gest o či stě ný/ Krystem poswě ce ný/ wsmławu wj-

ry Čtenj ge ho/ k službě Boha swého.

Ne Bůh pokut mnohých zane-
chal/ zde wčasněm žiwote: Wsať
gísta naděgi knebi dal/ wte pra-
wde Krystowe: R° Wtomě ney
wětšj potěssenj/ manželům wswě-
domj/ že ač tu kážen Páně nesau/
wmilosti geho gsau. Waž to
swé w Krystu poswěcenj/ ty stawe
manželský: Wněmž má swé wzá-
cné wywolenj/ staw wdowský, Pa-
nenský: R° Trpěliwost pořonau
még/ což Bůh wzložj snáseg/ a
čdyž wjru gemu zachowáš/ wra-
dosti byti máš. Tať gest wám
milost věčnena/ bezwasňj hodnosti:
Budiž odwas draze wážena/ s
wesselau twárnostj: R° Žijžto
Boha wždy welebte/ slowem skut-
kem ctěte/ swatým se obcowánjím
stěwice/ tak gemu slaužice. Ne
boť gest on wás Pán milostný/

wy poddanj geho: Ne wšládiž
wami šabel zlostný/ mocy hřicha
zleho: R° Ale ten sám genž wás
kaupil/ byt mu každý slaužil/ čeka-
ge žiwota wěčného/ radosti plné-
ho. A co nadto důstogněgšjho
můžte wswětě miji: Než v Pa-
na tak přeslawného/ služebnjky by-
ti: R° Kterýž w milosti oplywa/
darů hogně dáwa/ těm kdož ho na
dewšse milugj/ wůli geho plnj.

Poněwadž wás k tomu powo-
lal/ byste mu slaužili: Ne dořon-
ce zleho neodgal/ proto ste mu mi-
li: R° Pro Krysta Syna mileho
zslauženj geho/ čdyž zpráwy ge-
ho poslaucháte/ w milosti trwáte.

Wšecký skutky wás přigjma/
proněho činěné: Winy častě při-
nich odgjmá/ z milosti nesmjrně:
R° Hleďtež se mu wždy libiti/ roz-

kazy činiti/podlé smluvu posvěcení
svého/ k sláve jména jeho.

Ay toť Křesťanské povin-
nosti/ stavu Manzelského: *W-
němž sau mnohé roztržitosti/ wpe-
čech světa toho: R° Rozličný
zápletkové/ těla zámutekové/ w-
nichžto gest wáše ponížení/ často
žlé svědomí. **W**tom wewšsem
wždy k Bohu wolejte/ pomocy žá-
dajte: *Wgeho slibů cele dau-
šegte/ vždy mu wěrně slaužte:
R° Žeť on powassem skonaní/ z-
swe smilování/ pugně wás kdes
swatý Anděle/ zpřiwagj wessele.

Wessel se této chvíle: G. xv.

BOh Otec nebeský/ přede-
wssemi wěky/ Syna
svého zplodil/ skrze něg
y stwořil: *Lidské po-
kolení/ cterez proměněn/ wzało w-
swodu šabla/ zarděleho hada: R°
Satana zlošného/ smrt y zatra-
cení/ počalo se zněho. **B**ůh O-
tec zmiřlosti/ zaslíbil swyřlosti/ dáti
Syna svého/ gednorozeného:
*A gím obžiwiti/ zasse pozdwi-
nauti/ člověka padleho/ a přilí-
zaleho: R° Když čas slibůw při-
šel/ tedy z syně wysšel/ ženich k cho-
ti své wšel.

Otec Král přemohný/ mno-
ho milosrdný/ Swadbu Synu
swému/ stogil gest milému: *
Když chot swau pogymal/ a snj se
oddawal/ wžiwoť Panenském /
wprerozenj lidškém: R° Tuť krmě
strogeny / odmnohých žádány /

wšak negsau gím dány. **N**eb
mnozy widěti/ žádali slyšeti/ ged-
norozeného/ wtele zgeweného: *
Blížšho spasení/ mji zakušeti /
pořmu draheho/ wprawdě poži-
wání: R° Zgehož přitomnosti/ do
sliby syřosti/ wnaděgi slawnosti.
Odtud radost nowá/ welmi wte-
šená/ neb gť wykaupení/ sšlo snim
y spasení: *Toť to hodoiwání/ swad-
by přistrogení/ wjře wnaděgi/ w-
lase wosť činěni: R° Zmiřlosti pře-
diwne/ nadmž nelychaně/ ani co
widaně.

Křystus Ženich kázal/ zwě-
stowati Čtení/ a wšeho lidšeho
pozwati stwoření: *Wširšim do-
mu swěta/ chťel aby swadba ta /
byla rozhlášena/ wčerj slawena:
R° Rozkázal wygiti/ nacesty roz-
cesti/ přinutiti wgiti. **S**wad-
bu naplniti/ zpohani naswěť/ twj
ře ge přigiti/ wširokosti země: *
Wino sšenkowati/ nowého swědec-
twj/ wjře ge wčiti/ draheho posel-
stwj: R° Wšak mnozy nechtěti/
snimi hodoiwati/ Křysta požywa-
ti. **N**echtěti přigiti/ nasyceni
byti/ sli wšy ohledowati/ a wolů
zkusowati: *Ženy pogymali/ ho-
wadnj sau byli/ slauhy mordowa-
li/ dědice wywřhli: R° Takowý
zaslibil/ aby zmich nižadny/ toho
neokusyl.

Naswadbě stoliti/ gest prá-
wě wčiti/ wdomu Čyrkwe swaté
wdowěnosti prawě: *A tak ho-
dowati/ gestie požiwati/ Křysta v
častnosti/ Čyrkwe obecnosti: R°
Zwjry zde wmiřlosti/ a skrze nadě-
R. i.

D
iii.

gi/y w wěčné slawnosti. **T**a přesla
wná swadba/dostonání swěta/bu
de působena/ažby ta hodina: *
Swadby Beráňowy/y gehu ne
wěsty/wěčné se zgewila/a se připra
wila: **R**° Chot gehu překrásná/
gsucy oblečena/slawností odjina.
O Chwalmež vždy swesseljm

Otce nebeského/Ducha gehu s
Synem/wždy Boha gednoho:
*Prosýce nábožně/byť ráčil nám
dati/wCyrkwi swaté hodné/swad
by požjwati: **R**° Wprawdě setzwa
ti/snjm y sCyrkwj swatau/wěc
ně hodowati. Amen.

O Věm Dítěk Křesťan ských/a Wedenj gich k následowánj žiwota Krystowa.

It ky Boží tě lesné y duchownj/
znegtež Pána swého s otcy swými
a buď tež ho ná sle downj.

Wiztež gati gest to Dítě Boží
rostlo/Krystus, duchem gehu se
sylilo/Maudrosti diwne nabylo.
Dj Čtenj, milost Boží geg cho
wala/Máslém Miedem Nebe
ským krmila/Słowo swé/wsedce
vwedla. **T**oť wjčnež zlatto se
decně milował/podpěstowánjm

gehu obcowal/až hlas Otci geg
wywołal. **W**tom času prospj
wal/wěkem,maudrostj/před Bo
hem y lidmi, a milostj/nabył žiwo
ta plnosti. **K**dyž pak od Otce
k službě byl powolan/wšem wěrj
cym wctnostech zapříklad dán/
ten wšech přemilostiwý Pán.
Wbogi swém słowem Božjm